
Plac Narutowicza Gabriela

Dzielnice: Ochota

Osiedla: Stara Ochota

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy:

Opis

Gabriel Narutowicz herbu własnego (1865-1922) - pierwszy prezydent II RP, z wykształcenia inżynier hydrotechnik. Pochodził z majątku Teleszki na Żmudzi (był dalekim krewnym Marszałka Józefa Piłsudskiego), studiował w Petersburgu i Zurychu inżynierię budowlaną, w 1895 roku przyjmując obywatelstwo szwajcarskie. W 1907 roku został kierownikiem Katedry Budownictwa Wodnego Politechniki w Zurychu, rok później zaś profesorem tejże uczelni. Podczas I wojny światowej utworzył Polski Komitet Pomocy Ofiarom Wojny (tzw. Komitet Vevey). Po powrocie do kraju w 1920 roku zamieszkał w Warszawie (ul. Parkowa 23). Został wówczas ministrem robót publicznych, szefem MSZ, aż w końcu prezydentem, pokonując czterech innych znaczących kandydatów. Po pięciu dniach po zaprzysiężeniu został zastrzelony w Zachęcie przez malarza Eligiusza Niewiadomskiego, fanatycznego ND-ka (ugrupowanie to było zdecydowanie przeciwne jego wyborowi). Zginął niejako "w zastępstwie" Marszałka Piłsudskiego, na którego zamach był przygotowywany.

Spoczywa:

Podziemia katedry św. Jana.

Do 1954.04.12 roku był patronem dzisiejszych ulic: Bakalarskiej, Brązowniczej, Kudowskiej, Ładnej oraz Zabrzeńskiej a do 1979.01.01 fragmentu obecnej ul. Jerzego Michałowicza. Od 24.11.1961 patronuje również (bez nazwiska) ulicy na Jelonkach.

Ciekawostki

Został założony w XX w. na linii ul. Grójeckiej jako plac handlowy pośród pól i glinianek. Owe glinianki zaczęto zasypywać od 1909 piaskiem ze stacji filtrów. W 1922 otrzymał dzisiejszą nazwę, stanowił centrum Ochoty. Podczas okupacji plac stał się wielkim targowiskiem: ludzie kupowali, sprzedawali, wróżyli, czytali na głos Nostradamusa... W 1944 zabudowa spłonęła, odbudowana w 1950 jako węzeł komunikacyjny z pętlą tramwajową.

Stan obecny:

Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP (adres: Grójecka 38). Powstał dla parafii św. Jakuba w latach 1911-23 wg proj. Oskara Sosnowskiego. Jest to ceglana bazylika trójnawowa. W czasie okupacji kościół był miejscem konspiracji antyhitlerowskiej. W 1944 wystrój wnętrza spalono, więc całkowicie jest powojenne.

Sprzed wojny pochodzi tylko ambona z 1941, obraz Św. Franciszek z 1936 ufundowany przez kobiety z Zieleniaka, starego targu na Opaczewskiej. Jest tu także kaplica Pana Jezusa Ukrzyżowanego z 1940 z krucyfiksem z XVII w.

Kolonia Lubeckiego. Na plac wychodzi jedna ze ścian kolonii, która mieści się między ul. Wawelską i Filtrową. Willowo-mieszkaniowe osiedle zbudowano w latach 1924-6 wg proj. Teofila Wiśniowskiego, Aleksandra Sygietyńskiego, Wacława Wekera i Antoniego Jawornickiego.

Pomnik Gabriela Narutowicza. Pomysł pomnika wysunęli w 1984 działacze Stronnictwa Demokratycznego Ochoty. Pierwszy projekt wykonał Tadeusz Łodzian: miał on 6 metrów z wykutymi jego zasługami naukowymi. Zebrano jednak ledwie 15 % pieniędzy i projekt zarzucono. Zamiast tego, 05.12.1992 położono na placu płytę z piaskowca z napisem: Na tym skwerze zostanie wzniesiony pomnik prezydenta Gabriela Narutowicza. 7 dni później wmurowano kamień węgielny, kiedy odczytano orędzie Lecha Wałęsy i odprawiono mszę w archikatedrze. W 2001 w Życiu Warszawy ukazał się list czytelniczki, która przypominała o konieczności wystawienia choćby popiersia Narutowiczowi. Zamiast projektu Łodziana powiększono popiersie wykonane przez Wittiga, które stoi w auli Politechniki Warszawskiej. Powiększenie wykonał Alojzy Nawrat. Odsłonięcie odbyło się 09.12.2002, w którym uczestniczyli Aleksander Kwaśniewski, marszałkowie Sejmu i Senatu, Lech Kaczyński, a pomnik poświęcił Józef Glemp, wzywając równocześnie do tolerancji. Pomnik nie budzi zachwyty: jest to tylko kopia, zresztą zbyt nieproporcjonalną do cokołu - na bardziej spektakularny pomnik zabrakło funduszy.

Słupy trakcji tramwajowej. Są nowe, ale wzorowane na przedwojennych

Data nadania nazwy: 1923.01.04
